

OSOGUNEKO ERAKHASKERA
2001-2002 IKHAS. URTEA

① ELHEKETA: ASTE HUNTAKO SOLAS-GAIA

1. Zer da behialako kondera?
2. Zertako xoriak beren lumak inharrosi zituzten?
3. Piarres zeri beha zagon? Haren alborak nola ziren?

② PIARRRES 5

Oren-erdi bat holaxet iragan zen, eta gero, bet-betan, ikaragarriko karraska bat —azkena— egin zuen. Jaun erretoraren othoitzek behar bada barreiatua, —behiako⁵ kondera⁶ bezala, aphezaren zapata bat ostikoka ondotik zuela erranen baitzen—, urratu zen hedoi itsusia eta ihesari eman; uria athertu zen, eta iguzki hits bat doi doia berriz agertu.

Xoriak, beren lumak inharrosiz, tiutaka eman ziren, inarak zerurat airatu, athe lcihoak zabaldu, jendeak, alimaleak jauzian kanporatu.

Piarres, athe aintzinean, bortuctara buruz kurumilkaturik zoazin lanho itsusieri beha zagon, eta Jainkoari eskerrak eman ziozkan, zeren ogiak, arthoak, mahatsak, oro xutik gelditu ziren...

...

Gauzak jin, gauzak joan, kalerna-dixiduak⁷ ahantziak ziren, eta Eliza-phetaz bertze gogotarik ez zen herrian.

Jadanik, Jon Doni Joane bezperan, bethiko suak phiztu ziren herrian, non nahi. Tiroak entzuten ziren Amotzetik, Ibarrundik, Hergairaitik, Plazatik; eta zinez egia zen, Jon Doni Joaneren sortzeaz, jendeak oro bozten zirela, aingeruak lehenago mezutu ere zuen bezala.

③ A DITZ IKASKUNTZA

31. kurumilkaturik zoazin. 32. beha zagon
33. eman ziozkan. 34. zinautan, zinaukun

31. JOAN Indicatif

Présent	Imparfait
Ni noa = je vais	N. mindoan = j'allais
Hi hoia = tu vas	H. hindoan = tu allais
Zu zoatzi = vs allez	Z. zinoatzi = vs alliez
Hura doa = il va	H. zoan = il allait
Gu goatzi = ns allons	G. ginoatzi = ns allions
Zuek zoazte = vs allez	Z. zinoazten = vs alliez
Hek doatzi = ils vont	H. zoatzi = ils allaient

32. EGON = rester Indicatif

Présent	Imparfait
Ni nago = je reste	N. mindagon = je restais
Hi hago = tu restes	H. hindagon = tu restais
Zu zaudete = vs restez	Z. zinaudete = vous restiez
Hura dago = il reste	H. zagon = il restait
Gu gaudete = ns restons	G. ginaudete = nous restions
Zuek zaudetete = vs restez	Z. zinaudetzen = vous restiez
Hek daudete = ils restent	H. zaudete = ils restaient

Présent POTENTIEL Imparfait

Ni noake = je peux aller	H. mindoaken = je pourrais aller
Hi hoake = tu peux aller	H. hindoaken = tu pourrais aller
Zu zoazke = vs pouvez aller	Z. zinoazken = vous pourriez aller
Hura doake = il peut aller	H. zoaken = il pourrait aller
Gu goazke = ns pouvons aller	G. ginoazken = nous pourrions aller
Zuek zoazkete = vs pouvez aller	Z. zinoazketen = vous pourriez aller
Hek doazke = ils peuvent aller	H. zoazken = ils pourraient aller

Présent SUBJONCTIF Imparfait

Ni nagon = que je reste	H. mindagon = que je restasse
Hi hagon = que tu restes	idem que ci-dessus
Zu zaudete = que vous restiez	imparfait de l'indicatif
Hura dagon =	Dans les verbes forts pas
Gu gaudete =	de subjonctif propre, c'est
Zuek zaudeteten =	le conjonctif -n (relatif)
Hek daudete = etc.	que on tient lieu
	Ex: zagon ⁿ = qu'il restât

EGON - Imperatif

Hi hago = reste
Zu zaudete = restez
Hura bego = qu'il reste
Gu gaudete = restons
Zuek zaudetete = restez
Hek daudete = qu'ils restent